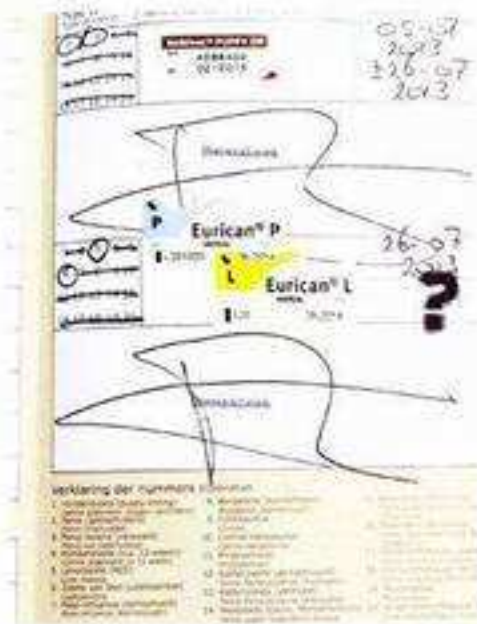

Wat moet ik met die titer in het pension?

Enkele jaren geleden was het heel logisch je huisdier te vaccineren. Dankzij die vaccinatie werd de hond beschermd tegen parvo en de kat tegen niesziekte. Maar zo normaal als het toen was, is het allang niet meer. Steeds vaker hoor je honden- en kattenbazen morrelen aan het jaarlijkse prikje. Ze willen minder of helemaal niets meer. Toch moeten ook die honden en katten naar het pension. Hoe ga je daarmee om?

→ TEKST: STIJN PETERS, DIBEVO-DIERENARTS | FOTO: MARIËKE ZWARTSCHULTEN

Twintig jaar geleden kwam het regelmatig voor dat pups ziek werden door parvo. Een groot deel van die pups overleefde dit niet. Inmiddels zijn de meeste volwassen honden gevaccineerd tegen deze gevreesde ziekte. Die bescherming geven ze door aan hun pups en deze wordt later versterkt door vaccinaties. Daardoor hebben we parvo in Nederland behoorlijk teruggedrongen. Buiten Nederland is de situatie anders: volwassen honden worden lang niet allemaal gevaccineerd waardoor hun kroost de benodigde bescherming mist. Dat zorgt ervoor dat uit het buitenland geïmporteerde honden regelmatig parvobesmettingen veroorzaken en eraan overlijden.

Wetenschappelijk onderbouwd

Ondanks de voordelen van het vaccineren komt er steeds vaker een tegensignaal. Daarbij verkondigen sommige huisdierenliefhebbers op ongenueanceerde wijze hoe kanker, epilepsie, allergieën en auto-immuunziekten worden veroorzaakt door de vaccinaties waarmee wij denken onze huisdieren te beschermen. Hoe wij denken over dergelijke beweringen, maakt niet uit. Het is de hondenbaas die zijn oordeel hierop baseert. Voor de leek is het namelijk niet te beoordelen of de uitlatingen enige wetenschappelijke onderbouwing hebben. Aan de andere kant is het voor een professional nagenoeg onmogelijk om met wetenschappelijke onderbouwing het tegendeel te bewijzen. Vaak kijken we wel naar de bijwerkingen die tijdens – of in de dagen na de vaccinatie optreden. Dergelijk onderzoek is noodzakelijk voordat een vaccin geregistreerd en gebruikt mag worden. Of een vaccin een pijnlijke zwelling geeft, een anafylactische shock, koorts of uitslag is daardoor wel bekend. Het ontbreekt echter aan onderzoek naar bijwerkingen van vaccinaties op de lange termijn. Of een vaccin de veroorzaker is van epilepsie of een auto-immuunziekte is niet te achterhalen, temeer omdat dergelijke ziekten ook voorkomen bij ongevaccineerde dieren. Pas wanneer je een groep ongevaccineerde dieren vergelijkt met een vergelijkbare groep gevaccineerde dieren, kun je de verschillen gaan meten. Dergelijk onderzoek is echter complex, tijdrovend en duur. Een onderbouwde uitspraak doen over de langetermijngevolgen van vaccineren is voor zowel voor- als tegenstanders onmogelijk, desondanks gebeurt het toch.

Een paar jaar of levenslang

In de afgelopen jaren is er veel onderzoek gedaan naar de bescherming die vaccins bieden aan onze huisdieren. Daaruit zijn duidelijke adviezen naar voren gekomen die wij ook eerder al beschreven (*Dibevo-Vakblad* mei 2013). Duidelijk is dat er per ziekteverwekker verschil zit in de duur van de bescherming. Er zijn ziekten waar een vaccin slechts korte tijd tegen kan beschermen. Voor de vaccinatie tegen weil (leptospirose), en kennelhoest (para-influenza en bordetella) wordt nog steeds een jaarlijkse herhaling geadviseerd. De bescherming tegen ziekten als parvo, hondenziekte (distemper oftewel carré), hepatitis (adenovirus), hondsdolheid (rabiës), kattenziekte (ook een parvovirus) en waarschijnlijk ook tegen niesziekte (calici en herpes) houdt na een juiste basisvaccinatie veel langer dan een jaar aan. Voor veel van dergelijke ziekten wordt geadviseerd de herhalingsvaccinatie pas na drie jaar toe te dienen.

Deze termijn is een compromis. Zoals gezegd is de beschermingsduur afhankelijk van de ziekteverwekker waartegen gevaccineerd wordt, maar de duur verschilt ook per individu. Een mankement in de afweer kan leiden tot minder bescherming, terwijl een dier dat blaakt van gezondheid juist wel een levenslange bescherming opbouwt. Op basis van onderzoek zijn dergelijke individuele verschillen gemiddeld en is men gekomen tot die drie jaar.

Van groep naar individu ...

Een individueel vaccinatieadvies kan alleen worden gegeven wanneer de stand van bescherming tegen ziekteverwekkers bekend is. De meest eenvoudige manier daarvoor is het meten van de titer. De titer is een maat voor de hoeveelheid antilichamen in het bloed. Wanneer de titer boven een bepaalde waarde uitkomt, is de bescherming in orde. Daaronder zal een dier opnieuw gevaccineerd worden. De titerbepalingen die in het laboratorium worden uitgevoerd zijn erg kostbaar. De afgelopen jaren bieden veel dierenartsen ook een titertest aan die in de praktijk wordt uitgevoerd. Deze kan antilichamen tegen hondenziekte, parvo en hepatitis meten. De kattenvariant meet antilichamen tegen kattenziekte en niesziekte. De titertest is

een momentopname en zal regelmatig herhaald moeten worden om er zeker van te zijn dat de bescherming op peil blijft.

... En dan naar het pension

Wettelijk gezien moeten dieren in het pension, gevaccineerd zijn. Dat geldt voor parvo, hondenziekte en hepatitis bij de hond, en katten- en niesziekte bij de kat. De wetgever stelt geen eisen aan vaccinaties tegen kennelhoest, bordetella of weil; als pensionhouder kun je jouw eigen eisen stellen. De wet stelt dat je zelf moet aangeven wanneer de vaccinaties herhaald dienen te worden. Wanneer je op een juiste wijze kunt motiveren dat een herhalingsvaccinatie niet nodig is, is daarmee de kous af voor de wetgever. Een titertest vormt zo'n motivatie. Wanneer de test aangeeft dat de bescherming voldoende is, mag een herhalingsvaccinatie uitblijven.

Het spreekt voor zich dat je dan wel moet kunnen vertrouwen op die titertest. Laboratoriumtesten worden geacht het meest betrouwbaar te zijn en worden regelmatig gevalideerd, vergeleken met resultaten uit andere laboratoria en bijgesteld. Voor de titertest die we in de dierenartspraktijk uitvoeren, is sinds kort ook informatie beschikbaar over de betrouwbaarheid. Die betrouwbaar-

heid wordt uitgedrukt in termen als sensitiviteit en specificiteit. De sensitiviteit is het percentage dieren met een bescherming waarvan de titertest ook aangeeft dat ze beschermd zijn. Omgekeerd geeft de specificiteit het percentage van onbeschermden dieren weer, waarvan de titertest eveneens aangeeft dat ze onbeschermd zijn.

Een lesje statistiek

Een perfecte test heeft een sensitiviteit en specificiteit van honderd procent. De laboratorium- en de titertest geven dan exact dezelfde resultaten. Vaak is dat echter niet het geval. Een sensitiviteit van bijvoorbeeld 88 procent geeft aan dat bij de dieren met een bescherming, 88 procent ook positief wordt bevonden met de titertest. Bij 12 procent van deze dieren geeft de test foutief aan dat zij geen bescherming meer hebben. Deze dieren zijn in werkelijkheid nog wel beschermd, maar krijgen eerder dan nodig een hervaccinatie. Voor het pension heeft dat geen nadelige gevolgen. Voor de pensionhouder is

een lage sensitiviteit geen enkel probleem. De specificiteit is veel belangrijker. Een specificiteit van bijvoorbeeld 82 procent wil namelijk zeggen dat bij de onbeschermden dieren, in 82 procent van de gevallen de test ook aangeeft dat zij niet meer beschermd zijn. Het houdt ook in dat de test bij 18 procent van de onbeschermden dieren onterecht aangeeft dat zij wel beschermd zijn. Deze dieren worden niet gevaccineerd, terwijl dat eigenlijk wel nodig zou zijn. Het is deze groep die een risico loopt wanneer dieren aan de ziekteverwekker worden blootgesteld. In het pension vormt deze kwetsbare groep een extra aandachtspunt.

Zelf besluiten

Als pensionhouder heb je, naast de wettelijke basis, voldoende mogelijkheden om eisen te stellen aan de vaccinatiestatus van de dieren in je bedrijf. Mogelijk wil je dat dieren aanvullend beschermd zijn tegen kennelhoest of bordetella. Deze vaccinaties moeten, net als die tegen weil, jaarlijks worden herhaald. Voor de overige ziekteverwekkers zal de herhalingsvaccinatie eens per drie jaar moeten worden toegediend. Je bent echter vrij om je eigen eisen daarop aan te passen. Of je kunt besluiten om dieren te accepteren die met de titertest zijn goedgekeurd. ←